

Voortgangsrapportage 2024

Inhoud

Voorwoord	5
Inleiding	7
Thema's	
Het Jonge Kind	9
Onderwijs	13
Taal en laaggeletterdheid	19
Armoede en schulden	22
Werk	25
Gezondheid	31
Wonen	36
Wijkeconomie	40
Veiligheid	44
Groene en gezonde leefomgeving	48
Kunst en cultuur	52
Verbinden, versterken en inspelen op wat nodig is	55
Monitoring	61
Financiën	63

Colofon

Deze voortgangsrapportage is een uitgave van het Nationaal Programma Arnhem-Oost. De rapportage beschrijft het eerste jaar uitvoering van het Nationaal Programma Arnhem-Oost, vanaf april 2024. Om een compleet beeld te geven van dit opstartjaar zijn ook de eerste maanden van 2025 meegenomen in de beschrijving van de voortgang. De financiële verantwoording heeft uitsluitend betrekking op het kalenderjaar 2024.

Voorwoord

De kracht van onze aanpak zit in het samen optrekken

Arnhem-Oost ligt mij na aan het hart. Niet alleen omdat ik burgemeester ben, maar omdat ik de kracht van deze wijken ken – de veerkracht van ouders die hun kinderen een beter leven willen geven, de hoop van jongeren die dromen van een toekomst vol kansen, en het stille doorzetten van professionals die elke dag het verschil maken.

De opgave die hier voor ons ligt, is diepgeworteld en meerlagig. Het gaat om bestaanszekerheid, om gezondheid, om veiligheid, maar bovenal om perspectief. Perspectief dat begint bij een goede start voor elk kind. Daarom zetten we in op de pedagogische wijk: een wijk waar school, straat, thuis en buurt samenwerken als één opvoedgemeenschap. Waar kinderen niet alleen naar school gaan, maar de hele dag kunnen leren, groeien, spelen en zich ontwikkelen, met een rijke schooldag als stevige ruggengraat.

We bouwen aan een wijk waar je veilig opgroeit, waar wonen betaalbaar en waardig is, waar ruimte is voor ontmoeting en waar mensen zich gezien en gehoord voelen. Niet omdat het moet, maar omdat het rechtvaardig is. Omdat we vinden dat ook in Arnhem-Oost ieder kind, iedere volwassene, iedere oudere recht heeft op een leefbare en liefdevolle omgeving.

Met het Nationaal Programma Arnhem-Oost leggen we het fundament voor die toekomst. Een toekomst waarin jongeren hun wijk niet ontvluchten, maar juist kiezen om te blijven, omdat het een plek is geworden waar ze hun kinderen vol trots willen grootbrengen. Dat vraagt om geduld, maar vooral om vasthoudendheid. Want echte verandering laat zich niet in kwartaalrapporten vangen, het voltrekt zich langzaam, in klassen, op pleinen, achter voordeuren.

De kracht van onze aanpak zit in het samen optrekken. Met scholen, wijkagenten, welzijnswerkers, bewoners, ondernemers en instellingen die samen de wijk maken. Die samen zeggen: wij laten deze generatie niet los.

Ik ben dankbaar voor iedereen die nu al zijn of haar schouders eronder zet. Die niet wacht op perfect beleid, maar doet wat nodig is, mens voor mens, wijk voor wijk.

Deze voortgangsrapportage markeert een begin. Geen eindpunt, maar een stap in een lange tocht. Laten we onderweg blijven leren, koers houden en elkaars moed versterken. Want Arnhem-Oost verdient niets minder dan onze volle inzet, nu, en voor de generaties die na ons komen.

Ahmed Marcouch

Voorzitter Alliantie Arnhem-Oost

Inleiding

Grote stappen, maar we zijn er nog lang niet

Dit is de eerste officiële voortgangsrapportage van het Nationaal Programma Arnhem-Oost, die we namens de Alliantie presenteren. Een bijzonder moment, want hoewel we pas in april 2024 echt van start zijn gegaan met de governance van de Alliantie Arnhem-Oost, kunnen we nu al laten zien wat er in beweging is. En dat is niet niks.

Deze rapportage laat zien hoe de plannen uit het Uitvoeringsplan 2024 - 2026 zijn vertaald naar actie. Sommige projecten liepen al vanuit de Arnhem-Oost Aanpak, andere zijn nieuw gestart. We geven ook een eerste inzicht in de financiële voortgang. Maar laten we eerlijk zijn: dit is nog maar het begin. We bouwen, we leren, en we moeten soms ook gewoon erkennen dat dingen nog niet gaan zoals we willen.

Wat deze rapportage vooral laat zien: de motor draait. Interventies zijn gestart, samenwerkingen worden opgebouwd en de eerste resultaten zijn zichtbaar. Denk aan Immerloo Schuldenvrij of het structurele jongerenwerk in het voortgezet onderwijs. Mooie voorbeelden die hoop geven en laten zien dat het kan als je het met focus en energie aanpakt.

Tegelijk zien we dat niet alles meteen voluit van de grond komt. Het kost tijd om plannen goed te laten landen, partners mee te krijgen en uitvoering op gang te brengen. Dat is niet erg, maar het vraagt om realisme én de wil om onderweg te blijven verbeteren.

Wat we nu al merken: het is belangrijk dat we opgavegericht blijven werken. Niet verzanden in losse projecten, maar blijven denken vanuit de vraag: wat hebben bewoners nodig om echt vooruit te komen? Dat vraagt meer samenhang, meer samenwerking en ook meer tijd om vertrouwen op te bouwen. We willen het samen met bewoners doen, maar dat moet je waarmaken door eerst te luisteren, aanwezig te zijn en te doen wat nodig is.

Wat ons drijft, is de overtuiging dat Arnhem-Oost een mooie toekomst verdient. Een toekomst waarin mensen kansen krijgen, hun leven op de rit kunnen houden en zich gewaardeerd voelen. Dat gaat niet vanzelf. Het is hard werken, vaak achter de schermen, soms met kleine stappen, maar altijd met het grotere doel voor ogen: een Arnhem-Oost waar mensen echt vooruit kunnen.

Deze rapportage laat zien waar we staan. Niet perfect, wel eerlijk. En bovenal: vol ambitie om dit samen verder te brengen.

Monaïm Benrida

Directeur Nationaal Programma Arnhem-Oost

Het Jonge Kind

Een kansrijke start is bepalend voor het verdere leven van een kind. In Arnhem-Oost wonen ruim 10.000 kinderen. Een aanzienlijk deel hiervan groeit op in omstandigheden die hun ontwikkeling kunnen belemmeren. Daarnaast leven veel gezinnen in armoede, veel kinderen groeien op in een eenoudergezin of in gezinnen die moeten rondkomen van de bijstand. Dit vraagt om een integrale en langdurige inzet op het versterken van de sociale, economische en fysieke leefomgeving. Daarbij is het van belang om zowel ouders individueel te ondersteunen als structureel te investeren in voorzieningen in de wijk. Vanuit het Nationaal Programma Arnhem-Oost is in 2024 gewerkt aan het verbeteren van de ontwikkelkansen van jonge kinderen via diverse sporen.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

Er is breed ingezet op opvoedondersteuning. Zo is **Babythuiszorg** in 2024 beter ingebed in de wijkpraktijk. Ouders met een baby tot één jaar die extra ondersteuning nodig hebben kregen thuis gespecialiseerde kraamzorg, wat hen hielp bij het versterken van hun opvoedvaardigheden en zelfvertrouwen. Het gebruik van deze voorziening is gestegen dankzij betere bekendheid onder professionals in Arnhem-Oost.

Op het gebied van **zorg en vroegsignalering** zijn belangrijke stappen gezet. Het nieuwe huisbezoekmodel van de jeugdgezondheidszorg (JGZ) is ingevoerd, waardoor professionals dicht bij gezinnen staan en sneller ontwikkel- of hulpvragen signaleren. Om de toegankelijkheid van de JGZ te verbeteren en samenwerking tussen professionals te bevorderen, zijn extra consultatiebureaus geopend in Geitenkamp en Malburgen. Er wordt op dit moment een onderzoek uitgevoerd ter evaluatie en om mee te nemen in het nieuwe uitvoeringsplan.

Wat betreft het vergroten van het **ontwikkelaanbod voor peuters** is een belangrijke beleidswijziging doorgevoerd in het gemeentelijk Structureel Medisch Indicatiebeleid (SMI). De leeftijdsgrens voor voorschoolse toeleiding is verruimd naar 0-4 jaar en het criterium van een aantoonbare achterstand is losgelaten. Hierdoor kunnen meer kinderen bereikt worden. Deze wijziging wordt op dit moment gemonitord. In 2025 is het voornemen om ook de inkomensgrens los te laten en de leeftijdsgrens te verhogen naar 0-12 jaar.

Binnen de **voorschoolse educatie (VVE)** is in 2024 op elke locatie in Arnhem-Oost een extra pedagogisch medewerker ingezet. Eerste evaluaties laten zien dat dit bijdraagt aan rust in de groep en beter zicht op de ontwikkeling van kinderen. Tegelijk blijft de inzet kwetsbaar vanwege personeelstekorten. Op enkele locaties bleek de extra inzet nog onvoldoende. Er wordt nu gewerkt aan een plan voor kleinschalige VVE-plusgroepen voor kinderen met een grotere ondersteuningsbehoefte.

Het project **Centering Parenting**, dat in 2023 veelbelovend begon in Presikhaaf, liep in 2024 echter tegen grenzen aan. Pogingen om groepsbijeenkomsten op te starten in Presikhaaf en Malburgen strandden door lage deelname en hoge no-shows. Omdat niet aan de randvoorwaarden kon worden voldaan, is besloten de interventie te beëindigen.

Tot slot zijn er in diverse wijken **Speelmorgens** georganiseerd, laagdrempelige bijeenkomsten voor kinderen van 10 maanden tot 2 jaar en hun ouders. Deze speelmomenten stimuleren de ontwikkeling van het jonge kind en versterken het sociale netwerk van gezinnen. In 2024 zijn tien groepen van start gegaan, verspreid over Arnhem-Oost.

Wat is de stand van zaken?

In 2024 zijn belangrijke stappen gezet in het versterken van de ontwikkelkansen voor het jonge kind. Er zijn nieuwe initiatieven gestart, bestaande voorzieningen zijn versterkt, en beleidsmatige aanpassingen zorgen voor een bredere toegankelijkheid. Tegelijk zijn niet alle voorgenomen acties gerealiseerd. Zo is het traject rond Centering Parenting stopgezet en kon nog niet gestart worden met de VVE-plusgroepen. Ook de monitoring van het vernieuwde SMI-beleid is nog gaande.

Financiële uitputting

Voor het thema 'Het Jonge Kind' was in 2024 een bedrag van **€ 2,2 miljoen** beschikbaar, bestaande uit € 1,9 miljoen uit de SPUK Kansrijke Wijk en € 0,3 miljoen eigen middelen. Hiervan is **€ 1,2 miljoen besteed**. De resterende middelen zijn gekoppeld aan acties die in 2024 nog niet zijn gestart of waar geen voortgang is geboekt, zoals de geplande VVE-plusgroepen en het stopgezette Centering Parenting-traject. De middelen die in 2024 niet zijn besteed, zullen in 2025 alsnog worden ingezet voor het verder uitrollen en uitvoeren van doorlopende projecten.

Hoe verder?

In 2025 ligt de focus op het versterken van de ingezette lijnen: verdere verbetering van het VVE-aanbod, realisatie van VVE-plusgroepen, het monitoren en het voortzetten van succesvolle wijkinitiatieven zoals Speelmorgens.

Ons doel blijft: elk kind in Arnhem-Oost moet de kans krijgen zich optimaal te ontwikkelen, ongeacht de thuissituatie.

Onderwijs

Onderwijs is een krachtige hefboom voor kansengelijkheid. In Arnhem-Oost investeren we daarom in een omgeving waarin kinderen en jongeren zich breed kunnen ontwikkelen, namelijk de Pedagogische Wijk. Dit is een samenhangende aanpak waarin scholen, ouders, maatschappelijke organisaties en de leefomgeving samenwerken om kinderen optimale ontwikkelkansen te bieden. De Rijke Schooldag is een essentieel onderdeel van deze Pedagogische Wijk en draagt bij aan extra ontwikkeltijd, begeleiding en talentontwikkeling voor kinderen en jongeren.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

In 2024 is een belangrijke stap gezet in de **doorontwikkeling van de Rijke Schooldag**, die al op diverse scholen in Arnhem-Oost liep. Scholen zijn aan de slag gegaan met het aanscherpen van hun plannen, het intensiveren van de samenwerking met partnerorganisaties en het uitbreiden en verrijken van het aanbod. Denk hierbij aan een gevarieerd activiteitenaanbod, betere organisatie en meer samenhang tussen schooltijd en buitenschoolse ondersteuning. Ook is een pilot met schoolmaaltijden uitgevoerd, gericht op het bevorderen van gelijke kansen op gezondheid en concentratie. De ingezette doorontwikkeling wordt in 2025 voortgezet.

Ook het programma **Jongerenwerk op School (JOS)** is in 2024 doorontwikkeld. De inzet van jongerenwerkers, die wordt gefinancierd via een combinatie van middelen van het Nationaal Programma en bijdragen van scholen zelf (cofinanciering), leverde een zichtbare bijdrage aan een positief en ondersteunend schoolklimaat. Jongerenwerkers ondersteunen leerlingen, versterken de verbinding met ouders en bieden praktische hulp bij sociale of gedragsvragen. Een belangrijk aandachtspunt voor de komende periode is het versterken van de samenhang met het reguliere jongerenwerk, onder andere in vakantieperiodes, zodat leerlingen ook buiten schooltijd en tijdens schoolvakanties continu ondersteund kunnen worden.

Daarnaast vond in 2024 in Malburgen het project **Politiekids** plaats, waarin leerlingen uit groep 7 en 8 onder begeleiding van de politie leerden over samenwerking, veiligheid en weerbaarheid. Het project werd enthousiast ontvangen door kinderen, ouders en betrokken professionals. Binnen de gemeente wordt verkend hoe dit vervolg kan krijgen. De interventies **'Leren wat later is'** en **High Dosis Tutoring (HDT)** zijn niet voortgezet, omdat de randvoorwaarden niet aanwezig waren om de beoogde impact te realiseren.

Het bouwtraject van het nieuwe schoolgebouw van het **Guido** verloopt voorspoedig. De werkzaamheden zijn in volle gang en de oplevering staat gepland voor eind 2025.

Het afgelopen jaar hebben we samen met schoolbesturen hard gewerkt aan de vervolgstappen voor de **Rijke Schooldag**. Samen met alle betrokken scholen in Arnhem-Oost hebben we een gemeenschappelijk kader uitgewerkt voor de Rijke Schooldag en hoe we daar in de context van de Pedagogische wijk invulling aan willen geven. Dit vormt de basis voor het toevoegen van 10 uur extra ontwikkeltijd per leerling per week. Onder regie van het Nationaal Programma Arnhem-Oost wordt samengewerkt aan voorstellen voor organisatie, financiering, kennisdeling en monitoring.

Voor **Jongerenwerk op School (JOS)** is een systematiek ontwikkeld waarmee, op basis van het aantal leerlingen dat woont in Arnhem-Oost, het aantal uren subsidie voor JOS per school wordt bepaald. Op alle Arnhemse VO-scholen, met uitzondering van het Guido, wordt hiervan gebruikgemaakt en is JOS mogelijk gemaakt voor de schooljaren 2025–2026 en 2026–2027. Praktijkervaringen worden, aangevuld met onderzoek en theorie, verwerkt in een notitie die als basis dient voor het Arnhemse JOS. Het onderwijs is zeer positief over de inzet van jongerenwerkers en er is breed draagvlak voor de gehanteerde systematiek. Momenteel wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een monitor ter ondersteuning van de verdere doorontwikkeling van het JOS.

Wat is de stand van zaken?

In 2024 is gebouwd aan de verdere versterking van de Pedagogische Wijk in Arnhem-Oost. De Rijke Schooldag kreeg meer diepgang en werd breder gedragen. Jongerenwerk op School (JOS) is stevig verankerd in de dagelijkse praktijk en er wordt gewerkt aan het versterken van de verbinding met het jongerenwerk in de wijk. Ook zijn er nieuwe initiatieven gestart, zoals Politiekids, terwijl bewust is gekozen om andere trajecten (tijdelijk) niet door te zetten. De fysieke leeromgeving wordt eveneens versterkt met de bouw van het nieuwe Guido-schoolgebouw.

Financiële uitputting

Voor het thema 'Onderwijs' was in 2024 een bedrag van **€ 2,0 miljoen** beschikbaar, volledig bestaande uit eigen middelen. Hiervan is **€ 1,7 miljoen besteed**. De niet-bestede middelen zijn doorgeschoven naar 2025 en gekoppeld aan de voortzetting van lopende programma's, zoals de verdere doorontwikkeling van de Rijke Schooldag en de versterking van de Pedagogische Wijk.

Hoe verder?

In 2025 ligt de nadruk op het verder ontwikkelen van de Pedagogische Wijk. Daarbij staat de inhoudelijke verdieping en structurele inbedding van de Rijke Schooldag centraal, evenals het duurzaam borgen van Jongerenwerk op School en de samenwerking met wijkpartners. Ook wordt gewerkt aan het verder versterken van de fysieke leeromgeving, zoals de afronding van de bouw van het Guido.

Ons doel blijft: kinderen en jongeren in Arnhem-Oost een stevige, eerlijke en inspirerende basis bieden voor hun toekomst.

Taal en laaggeletterdheid

Taalvaardigheid is onmisbaar in een samenleving waarin toegang tot informatie, communicatie en dienstverlening essentieel is voor volwaardig meedoen. In Arnhem-Oost vormt laaggeletterdheid een belemmering voor gelijke kansen op onderwijs, werk, gezondheid en sociale participatie. Daarom zetten we in op het versterken van taal- en basisvaardigheden bij volwassenen en op het voorkomen van taalachterstanden bij kinderen. De aanpak van laaggeletterdheid raakt direct aan veel van onze andere thema's binnen het Nationaal Programma.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

In 2024 is ingezet op het versterken van het taalaanbod en het verbeteren van de aansluiting op behoeften in de wijken. Om goed te kunnen bepalen waar aanvullende taallessen het meest effectief zijn, heeft het **Taalhuis** in opdracht van het programma een verkenning uitgevoerd in de wijken **Klarendal** en **Malburgen**. Deze verkenning bestond uit een doelgroepenscan, behoefteanalyse en gesprekken met wijkpartners en bewoners.

Uit de analyse kwam een breed en divers beeld naar voren: er is behoefte aan meer **laagdrempelige ontmoetingsmomenten**, alternatieve vormen van taallessen en specifieke aandacht voor bewoners onder de 50 jaar (met name in Klarendal). In beide wijken is bovendien vraag naar **praktisch onderwijs in basisvaardigheden**, zoals digitale vaardigheden, omgaan met smartphones, boodschappen doen en koken. In Malburgen werd daarnaast behoefte geuit aan ondersteuning bij rijvaardigheid en toegang tot sport.

Een andere belangrijke stap in 2024 was de ontwikkeling van **Het Rozetje Immerloo** tot een laagdrempelige wijkbibliotheek met een volwaardige bibliotheekfunctie. Gevestigd in het Huis voor de Wijk, biedt deze locatie ruimte voor ontmoeting, lezen en leren. De bibliotheek richt zich sterk op meertaligheid, onder andere via een grote collectie meertalige kinderboeken, voorleesactiviteiten en toegang tot internationale nieuwsbronnen via Pressreader. Lidmaatschap is gratis voor jongeren tot 25 jaar. Hoewel Het Rozetje al in gebruik is, wordt de volledige bibliotheekfunctie in 2025 gerealiseerd. Wij hebben hiervoor een **eenmalige cofinanciering** verstrekt, waarmee het verkrijgen van SPUK-Bibliotheekmiddelen mogelijk werd. De oplevering sluit aan bij de invoering van de **zorgplicht bibliotheken**, die per 2025 van kracht wordt.

Wat is de stand van zaken?

De eerste stappen in de wijkgerichte aanpak van laaggeletterdheid zijn gezet. De verkenningen in Klarendal en Malburgen hebben waardevolle inzichten opgeleverd, waarmee we de taalactiviteiten gericht kunnen

vormgeven en uitbreiden. De rol van taal als onderdeel van bredere basisvaardigheden komt daarbij steeds duidelijker naar voren. Tegelijk is de ontwikkeling van Het Rozetje als wijkbibliotheek een belangrijke stap in het verbeteren van de toegang tot lees- en leermaterialen, en het stimuleren van meertalige taalontwikkeling.

Financiële uitputting

Voor dit thema was in 2024 een bedrag van **€ 0,1 miljoen** beschikbaar, volledig bestaande uit eigen middelen. Deze middelen zijn **volledig benut**, onder andere voor de uitvoering van de verkenningen en de cofinanciering van Het Rozetje Immerloo.

Hoe verder?

In 2025 wordt de verkenning naar taal- en basisvaardigheden voortgezet in andere wijken van Arnhem-Oost. Tegelijk worden de eerste vervolgstappen gezet op basis van de inzichten uit Klarendal en Malburgen: meer praktijkgericht, beter ingebed in de leefwereld van bewoners, en met een diverser aanbod. De ontwikkeling van Het Rozetje tot volwaardige bibliotheeklocatie wordt afgerond en gekoppeld aan de landelijke zorgplicht.

Ons doel blijft: effectief taal- en vaardigheidsonderwijs plaats te laten vinden in de leefwereld van bewoners vanuit een bredere benadering dan formele taallessen alleen.

Armoede en schulden

Armoede en schulden zijn diep verweven met andere maatschappelijke vraagstukken in Arnhem-Oost. In wijken als Malburgen-Oost leeft meer dan één op de vijf huishoudens onder de armoedegrens, dat is het hoogste percentage van Nederland. Financiële stress, betalingsachterstanden en problematische schulden zorgen voor instabiliteit in gezinnen en beperken de mogelijkheden voor werk, gezondheid, onderwijs en sociale participatie. Daarom zetten we binnen het Nationaal Programma Arnhem-Oost sterk in op een aanpak die verder gaat dan alleen financiële ondersteuning.

Het wegnemen van bestaansonzekerheid staat hier centraal. Dat vraagt om het creëren van rust, ruimte en perspectief in het leven van mensen. We richten ons daarbij op het duurzaam versterken van de basis: stabiele inkomens, beheersbare lasten, grip op geld, en toegang tot werk, zorg en ondersteuning. Tegelijk experimenteren we met nieuwe werkwijzen die sneller en mensgerichter zijn dan bestaande regelingen. Afgelopen jaar zijn we daarom gestart met het **Experiment Immerloo Schuldenvrij (EIS)**, dat problematische schulden actief aanpakt door schulden af te kopen én begeleiding te bieden naar structurele stabiliteit.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

In 2024 is het **Experiment Immerloo Schuldenvrij (EIS)** gestart als innovatieve benadering van schuldenproblematiek. Met deze aanpak kiezen we voor nabijheid. Coaches zoeken mensen op in hun eigen omgeving en zetten in op een persoonlijke en integrale aanpak. Zij staan naast de mensen om wie het gaat en helpen met het oplossen van acute problemen, het creëren van overzicht en het begeleiden van het hele gezin.

Het afkopen van de schulden bleek complex, onder andere vanwege het grote aantal schuldeisers en schulden, de tijd die het kost om de schuldsituatie volledig in beeld te krijgen en de soms lange doorlooptijden bij schuldeisers. De gemiddelde schuldenlast bleek met €54.000 een stuk hoger te liggen dan het Nederlands gemiddelde van €35.000. Tussen augustus 2024 en januari 2025 was daarom een tijdelijke instroomstop noodzakelijk. In die periode zijn werkprocessen aangescherpt.

Wat is de stand van zaken?

De **Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)** voert een kwalitatief onderzoek uit naar de impact van het experiment op het leven van deelnemers. De eerste resultaten laten zien dat een mensgerichte aanpak werkt. In huishoudens waar schulden zijn afgekocht, en zelfs al daarvoor, ontstaat schuldenrust en ruimte om na te denken over werk, opleiding en herstel. We zien nu al positieve ontwikkelingen, waarbij mensen een baan vinden, werken aan taalvaardigheid en gezondheidsproblemen aanpakken.

Maar het belangrijkste is dat de stress over schulden meteen kan worden weggenomen. Op dit moment begeleiden de coaches vijftien huishoudens bestaande uit 63 mensen, waarvan 21 volwassenen, 13 meerderjarigen en 29 minderjarigen en kinderen.

De Rijksoverheid is de grootste en meest weerbarstige schuldeiser. Daarnaast zijn de meeste andere schulden gerelateerd aan basisbehoeften, zoals wonen, energie en zorg. Inmiddels zijn zeven van vijftien huishoudens volledig schuldenvrij. Van vier huishoudens zijn alle schulden afgekocht, met uitzondering van schulden bij de overheid.

Financiële uitputting

Voor dit thema was in 2024 een bedrag van **€ 0,7 miljoen** beschikbaar, bestaande uit € 0,6 miljoen uit de SPUK Kansrijke Wijk en € 0,1 miljoen eigen middelen. Hiervan is **€ 0,5 miljoen besteed**. De resterende middelen zijn doorgeschoven naar 2025 voor verdere uitvoering en opschaling van EIS.

Hoe verder?

In 2025 wordt het experiment verder opgeschaald. Met iedere euro uit het afkoopfonds kan gemiddeld drie euro aan schulden worden opgelost. Er is dus voldoende ruimte om meer gezinnen te laten deelnemen aan het experiment. We zetten in op minimaal veertig deelnemende huishoudens. Daarnaast onderzoeken we de impact van de aanpak en monitoren we het proces, zodat we kunnen blijven leren en bijsturen waar nodig. We zien deze aanpak als meer dan alleen schulden oplossen. We verkennen ook wat het breder oplevert voor de samenleving als het gaat om beter kunnen meedoen in de samenleving, minder uitval op werk en school en minder stress en zorg.

Ons doel blijft: het wegnemen van bestaansonzekerheid door te werken aan integrale oplossingen voor armoede en schulden met aandacht voor alle leefgebieden van bewoners.

Werk

Werk is een fundament voor bestaanszekerheid, sociale mobiliteit en persoonlijke ontwikkeling. In Arnhem-Oost is de afstand tot de arbeidsmarkt echter groot. In de wijken Malburgen-Oost en Presikhaaf-West ligt de werkloosheid op ruim het dubbele van het stedelijk gemiddelde. Daarnaast is het gemiddelde inkomen in delen van Arnhem-Oost fors lager dan elders in het land, door een combinatie van lage opleidingsniveaus, flexibele arbeidscontracten en ondervertegenwoordiging in goed betaalde sectoren.

Om dit tij te keren, zetten we binnen het Nationaal Programma Arnhem-Oost breed in: op betere onderwijskansen, toegang tot werk, begeleiding naar scholing en het versterken van netwerken. In 2024 hebben we gericht geïnvesteerd in diverse trajecten en initiatieven die bijdragen aan het doorbreken van patronen van werkloosheid en financiële kwetsbaarheid.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

We zijn gestart met, en hebben voortgebouwd op meerdere interventies die maatwerk en intensieve begeleiding richting werk bieden. Zo kregen jongeren met de interventies **Geitenkamp Werkt**, **Financiële Vleugels**, en **De Beloften** de kans om hun positie op de arbeidsmarkt te versterken. In Geitenkamp Werkt zijn 28 jongeren begeleid. Elf van hen stroomden uit naar betaald werk, zeven volgden een leerwerktraject en anderen vonden hun plek via vrijwilligerswerk, oriëntatie of scholing.

Financiële Vleugels ondersteunt tien jongeren die langdurig in een crisissituatie leven door dak- of thuisloosheid, schulden en/of gebrek aan familie of sociaal vangnet. De jongeren krijgen intensieve begeleiding en een maandelijkse financiële schenking ter hoogte van het sociaal minimum. Dit biedt ruimte om te werken aan persoonlijke doelen. In de eerste helft van het traject werden huisvesting, schulden en mentale gezondheid als grootste knelpunten ervaren. Tegelijkertijd zijn er zichtbare stappen gezet op het gebied van zelfstandigheid, werkervaring en persoonlijke ontwikkeling. De pilot loopt tot eind 2025 en wordt daarna geëvalueerd.

In **De Beloften** formuleren jongeren een persoonlijke belofte aan hun wijk en bouwen zij aan hun talent en zelfvertrouwen. Een deel is actief geworden via sociaal servicepunt **The Point**. De interventie wordt in 2025 niet voortgezet vanuit het programma, omdat de conclusie is dat dit valt onder de basisvoorzieningen van de gemeente. De gemeente onderzoekt mogelijkheden voor borging als onderdeel van de reguliere infrastructuur.

Daarnaast is geïnvesteerd in **Jobbooster**. Een interventie die bedoeld is om werkgevers ruimte te geven voor het aannemen van mensen met een ondersteuningsbehoefte. Helaas bleef het gebruik hiervan in 2024 achter.

Onbekendheid met Jobbooster en knelpunten in de projectorganisatie spelen hierin een rol. In 2025 volgt een evaluatie en wordt gewerkt aan een doorstart.

Verder werken we aan de ontwikkeling van **Aan-De-Bak-garanties**, naar Rotterdams voorbeeld. Jongeren krijgen na het afronden van een opleiding gegarandeerd toegang tot werk. De voortgang is vertraagd door het vertrek van de projectleider eind 2024. Er wordt nu gewerkt aan een plan van aanpak.

Naast inzet op werk is er ook geïnvesteerd in sociale participatie. **Buurtsupport** koppelde 28 buddy's aan 48 gezinnen, wat bijdraagt aan stabiliteit en voorkomt dat gezinnen afglijden naar langdurige zorgtrajecten. Deze aanpak wordt in 2025 voortgezet. Een vervolg na 2025 is afhankelijk van de evaluatie.

Ook hebben we bijgedragen aan **City@Home**, een plek waar wekelijks 140 vrouwen met een migratieachtergrond werken aan taal, zelfvertrouwen en netwerk. In 2024 heeft de stichting een belangrijke professionaliseringslag kunnen maken. Er lopen gesprekken over structurele borging via de gemeente.

Een andere eenmalige bijdrage ging naar **'t Broek Omhoog**, dat met een combinatie van taallessen, ontmoeting, maaltijden en praktische ondersteuning kwetsbare inwoners in de wijk bereikt. De afspraak is gemaakt om dit eenmalig te financieren, om tegemoet te komen aan het tekort aan budget. Dit wordt echter gezien als een basisvoorziening vanuit de gemeente en er is daarom geen financiële ruimte voor verlenging vanuit het programma.

We hebben daarnaast bijgedragen aan uitbreiding van leer- en werktrajecten. Een mijlpaal was de start van **De Vakmakers Arnhem** (Beroepentuin), een praktijktrainingsplek in techniek, bouw en installatie. De locatie in Arnhem-Oost opende officieel op 27 februari 2025. Jaarlijks worden hier minimaal 100 inwoners begeleid, waarvan zeker de helft uit Arnhem-Oost.

Een bijzonder voorbeeld van hoe we investeren in perspectief en talentontwikkeling is het project **TeamNL Huis Scholarships**. Veertig jongeren uit Arnhem-Oost reisden tijdens de Olympische Spelen van 2024 af naar Parijs, waar zij ervaring opdeden in hospitality, horeca en eventorganisatie. Deelnemers werden voorbereid via trainingen, workshops en inzet in de wijk, in samenwerking met onder meer Scalabor, AM-Supportteam en Presikhaaf University.

De impact was groot: jongeren zijn enorm gegroeid in hun zelfvertrouwen, hebben hun netwerk kunnen vergroten en verbreden en zijn veel groter gaan dromen voor hun eigen toekomst. Daarnaast zagen we dat deelnemers na afloop makkelijker werk en/of stages konden vinden. De documentaire **GOUD**, die dit traject vastlegde, ging in december 2024 in première. Vanwege het succes wordt dit programma in 2026 herhaald tijdens de Winterspelen in Milaan, onder de vlag van de **Arnhem-Oost Academie**.

Wat is de stand van zaken?

In 2024 zijn concrete stappen gezet om werk, scholing en perspectief dichterbij jongeren en volwassenen in Arnhem-Oost te brengen. De successen zijn zichtbaar in persoonlijke doorbraken en leerervaringen, maar ook in structurele initiatieven zoals De Vakmakers en Geitenkamp Werkt! Tegelijk blijft het werkveld weerbarstig. Vertragingen, organisatorische knelpunten en de behoefte aan continuïteit in financiering vormen aandachtspunten voor de komende periode.

Financiële uitputting

Voor het thema 'Werk' was in 2024 een bedrag van **€ 1,3 miljoen** beschikbaar, bestaande uit € 0,6 miljoen uit de SPUK Kansrijke Wijk en € 0,7 miljoen eigen middelen. Hiervan is **€ 1,0 miljoen besteed**. De resterende middelen zijn doorgeschoven naar 2025 en gekoppeld aan vertraagde trajecten zoals de Jobboosters en de Aan-de-Bak-garanties.

TeamNL Huis Scholarships

Na afloop van het verblijf in Parijs zijn de deelnemers verder begeleid naar studie, werk of ondernemerschap. Tijdens deze fase bleek dat sommige jongeren extra ondersteuning nodig hadden om vervolgstappen daadwerkelijk te zetten. Het Werkgeversservicepunt begeleidt momenteel vijf deelnemers. Om te onderzoeken wat jongeren in de nazorgfase nodig hebben, is de HAN gekoppeld aan Scalabor voor een kwalitatieve analyse, uitgevoerd door HAN-studenten in contact met deelnemers. Deze inzichten dragen bij aan de voorbereiding van een tweede editie in 2026, tijdens de Winterspelen in Milaan. Daarnaast heeft Scalabor eind 2024 een evaluatie en verantwoording opgeleverd, die begin 2025 positief is ontvangen. Op basis hiervan worden de 'lessons learned' geborgd, zodat het programma inhoudelijk en organisatorisch verder versterkt kan worden. Het programma toont aan dat gerichte nazorg essentieel is om de impact van zulke initiatieven duurzaam te maken.

Hoe verder?

In 2025 zetten we in op **verdieping, verbreding en verankering**. We investeren in structurele programma's die bijdragen aan duurzame inzetbaarheid, zoals Aan-de-Bak-garanties en De Vakmakers. Daarnaast lopen bestaande interventies, zoals Financiële Vleugels door en kijken we naar hoe we succesvolle pilots kunnen borgen. Om succesvolle projecten zoals de TeamNL Huis Scholarships te borgen, werken we aan het opzetten van een Arnhem-Oost Academie, zodat vergelijkbare trajecten in de toekomst herhaald kunnen worden. Tot slot werken we aan een sterkere aansluiting tussen formeel en informeel aanbod en intensiveren we de samenwerking met werkgevers en opleiders.

Ons doel blijft: inwoners van Arnhem-Oost ondersteunen in het benutten van hun talenten en vergroten van hun kansen op zinvol werk en actieve participatie in de samenleving.

Gezondheid

Een goede gezondheid is de basis voor volwaardig meedoen in de samenleving. In Arnhem-Oost blijft de gezondheid van inwoners echter ver achter bij het stedelijk en landelijk gemiddelde. In wijken zoals Geitenkamp en Malburgen-Oost (Zuid) ervaart minder dan 60% van de inwoners een goede lichamelijke gezondheid, tegenover 70% in Arnhem als geheel en ruim 80% landelijk. Deze verschillen zijn niet alleen medisch, maar hangen sterk samen met leefstijl, bestaanszekerheid en woon- en leefomgeving.

Daarom werken we in Arnhem-Oost aan een brede en integrale gezondheidsaanpak. We investeren in preventie, vroegsignalering en leefstijl-interventies, met speciale aandacht voor beweging, mentale gezondheid en gezonde keuzes. Tegelijk richten we ons op onderliggende factoren zoals schulden, armoede, veiligheid en huisvesting, die sterk bijdragen aan gezondheidsverschillen. De kern van onze aanpak: gezondheid is niet alleen iets van de zorg, maar van de wijk.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

In 2024 hebben we geïnvesteerd in fysieke voorzieningen, wijkgerichte programma's, sociale netwerken en infrastructuur die inwoners uitnodigen om meer te bewegen en gezonder te leven.

Twee grote speel- en ontmoetingsplekken zijn (door)ontwikkeld. Voor **Speeltuín De Rommelkist** in Geitenkamp is in samenwerking met kinderen, bewoners en scholen het ontwerp afgerond. Door vertraging in de technische voorbereiding is de uitvoering verplaatst naar het najaar van 2025; oplevering wordt in 2026 verwacht. De verbouwing van **De Leuke Linde** in Klarendal verloopt volgens planning, waarin in 2024 fase 1 en 2 zijn voorbereid.

Daarnaast is in 2024 gewerkt aan de herontwikkeling van twee sportlocaties. Voor **Sportpark De Bakenhof** is een voorlopig ontwerp opgesteld dat inspeelt op de behoefte aan meer groen, een betere entree en openbare sportvoorzieningen. Realisatie staat gepland voor zomer 2026. **Sportpark De Dunoweg**, een belangrijke plek voor jeugd en jongerenwerk, kreeg een definitief ontwerp voor herinrichting. Door ecologische beperkingen is de uitvoering uitgesteld tot na de zomer 2025.

In maart 2024 startte **FC STRAAT** voor minimaal 3 jaar in alle wijken van Arnhem-Oost. Jongeren tussen 12 en 15 jaar trainen wekelijks op speciaal ingerichte pleintjes onder begeleiding van sportcoaches en jongerenwerkers. Dit programma stimuleert beweging, ontmoeting en talentontwikkeling.

De transformatie van de speeltuin De Leuke Linde naar een inclusieve speeltuin verloopt volgens planning en binnen de gestelde kaders. Het speelveld en een deel van de inclusieve speeltuin worden vóór de zomer van 2025 afgerond. In september start naar verwachting de sloop van het bestaande beheerdershuisje, waarna de bouw van het nieuwe huis waarschijnlijk in oktober begint. De oplevering staat gepland voor uiterlijk mei 2026.

In Het Arnhemse Broek wordt gewerkt aan een kansenkaart voor een **beweegroute** die speel- en ontmoetingsplekken verbindt. De uitwerking is vertraagd door het ontbreken van een projectleider. In 2025 wordt dit verder opgepakt. Ook is Arnhem-Oost in 2024 aangehaakt bij

Build4Health: een grootschalig onderzoeksproject van Radboud UMC, Radboud University en Unlimited Urban Management. In de **Vissenbuurt** in Malburgen, waar sloop-nieuwbouw gepland is, worden zogeheten Living Labs ingericht om met bewoners fysieke interventies te ontwikkelen voor een gezonde leefomgeving. De eerste bijeenkomst met lokale partners staat gepland voor 2025. Het project loopt tot 2028.

In Presikhaaf en Malburgen zijn in 2024 **Gezondheidspleinen** ontwikkeld. Deze laagdrempelige plekken brengen bewoners, zorgprofessionals en welzijnspartners samen. Dit gebeurt bijvoorbeeld tijdens maandelijkse inloopmomenten. In Malburgen is het plein onderdeel van het bredere programma "Malburgen samen gezond!". De focus ligt op samenwerking, preventie en cultuur sensitieve benadering van gezondheid. Bewoners zijn actief betrokken bij de invulling.

Wat is de stand van zaken?

In 2024 is een solide basis gelegd voor een wijkgerichte, integrale gezondheidsaanpak. Er zijn concrete fysieke projecten in gang gezet, waaronder herontwikkeling van speeltuinen en sportparken. Tegelijk is geïnvesteerd in gedrag, beweging en ontmoeting via FC STRAAT en gezondheidspleinen. Programma's zoals Build4Health en de beweegroute in Het Arnhemse Broek vragen in 2025 om versnelling. Bij sommige trajecten, zoals de Rommelkist en De Bakenhof, is vertraging opgetreden door technische, ecologische of organisatorische knelpunten.

Financiële uitputting

Voor het thema 'Gezondheid' was in 2024 een bedrag van **€ 1,4 miljoen** beschikbaar, volledig bestaande uit eigen middelen. Daarvan is **€ 0,4 miljoen besteed**. De onderbesteding hangt samen met onder andere uitgestelde uitvoeringen en capaciteitsproblemen bij partners of langer dan verwachte voortrajecten van projecten. Dit geldt voor alle projecten die vallen onder dit thema, waarvan het project 'Bruisend jeugdcentrum De Bakenhof' met **€ 0,6 miljoen** financieel de grootste is.

Hoe verder?

In 2025 richten we ons op **uitvoering, versnelling en samenwerking**. De focus ligt op het realiseren van de geplande verbouwingen, het aanstellen van ontbrekende projectleiders en het verstevigen van de verbinding tussen gezondheid, ruimte en welzijn. Voor de zomer van 2025 wordt bij de Leuke Linde het vernieuwde speelveld, de waterberging en een deel van de inclusieve speeltuin opgeleverd. Eind 2025 start de bouw van het nieuwe beheerdersgebouw. Verder worden Build4Health en FC STRAAT verder verdiept en worden de gezondheidspleinen verder ingebed in de wijkstructuur.

Ons doel blijft: gezondheid bereikbaar, zichtbaar en vanzelfsprekend maken in het dagelijks leven van inwoners van Arnhem-Oost.

Wonen

Wonen vormt de basis van het dagelijks leven. Een betaalbare, veilige en gezonde woning is essentieel voor de leefbaarheid van een wijk en raakt direct aan gezondheid, veiligheid, onderwijskansen en economische bestaanszekerheid. In Arnhem-Oost kampen veel woningen met name in de lagere prijsklassen met achterstallig onderhoud en beperkte energieprestaties. Dit leidt tot hogere woonlasten, stress en gezondheidsproblemen.

Om de woonomstandigheden te verbeteren, werken we aan meer variatie in het woningaanbod, betere doorstroommogelijkheden, en aan de verduurzaming van zowel de sociale als particuliere woningvoorraad. Daarbij combineren we fysieke investeringen met sociale interventies, zodat bewoners daadwerkelijk kunnen profiteren van verbeteringen in hun woonomgeving.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

In 2024 is gewerkt aan het proces om nieuwe woningbouw in Malburgen, Het Arnhemse Broek en Presikhaaf te realiseren, via het project **Sturing op woningbouwprogramma's**. Door meer variatie in woningtypes te creëren voor jongeren, gezinnen en ouderen, maken we het mogelijk dat bewoners in hun eigen wijk kunnen doorstromen. Deze projecten dragen bij aan een betere balans in de buurt en vergroten de aantrekkingskracht voor diverse inkomensgroepen. De ambities zijn verankerd in de gemeentelijke woonvisie en gebiedsgerichte ontwikkelperspectieven.

Het Nationaal Programma werkt daarnaast aan een eigen **visie op wonen** die als toetsingskader kan dienen bij nieuwe initiatieven en advisering. In Geitenkamp is het voornemen om toe te werken naar een **wijkplan**, met specifieke aandacht voor hoe de schaarse woonruimte beter verdeeld kan worden. De ontwikkeling van dit plan is afhankelijk van het vaststellen van een stadsbrede wijkstrategie, die door de gemeente wordt voorbereid.

Een belangrijke stap is gezet met het **Ontwikkelperspectief Malburgen**, dat in 2024 tot stand kwam via het traject Malburgen Samen Vooruit. Meer dan 1.000 bewoners dachten mee via wijkclubs, pop-up participatie en evenementen. Hun input, zoals de behoefte aan ontmoetingsplekken, sportvoorzieningen en een schone en veilige omgeving, is verwerkt in een langetermijnvisie met concrete acties. De definitieve vaststelling van het ontwikkelperspectief staat gepland voor het najaar van 2025.

Binnen de **Subsidie Eigen Woning Aanpak (SEWA)** zijn inmiddels ongeveer 500 particuliere woningen verduurzaamd of opgenomen in lopende trajecten. Grote Verenigingen van Eigenaren (VvE's) bereiden zich met steun vanuit SEWA voor op verduurzaming.

In 2024 zijn twee collectieve aanpakken in ontwikkeling:

- ca. 90 woningen in de Haagdoornstraat en omgeving,
- een bewonersinitiatief in de Pastoor Bosstraat.

De SEWA-aanpak loopt door zolang de subsidiemiddelen beschikbaar zijn en de doelen worden behaald.

Daarnaast is in 2024 ook stevig ingezet op het aanpakken van energiearmoede. Via samenwerking tussen gemeente, Energiebank, buurtklusbedrijven, Rijnstad, wijkinitiatieven en corporaties kregen duizenden huishoudens ondersteuning:

- 2.000 huishoudens kregen advies van een energiecoach,
- 1.750 huishoudens werden geholpen door een buurtklusbedrijf,
- 700 huishoudens ontvingen energiezuinig witgoed.

De aanpak combineert gedragsverandering, kleine technische maatregelen en lokale leerwerkplekken. Door het opbouwwerk ontstaan ook bredere sociale netwerken in de wijk, waarin bewoners elkaar ondersteunen en hun talenten ontdekken. Steeds vaker worden bewoners niet alleen geholpen, maar ook actief betrokken bij hun buurt.

De aanpak werkt zichtbaar, maar staat financieel onder druk. De middelen uit de SPUK Energiearmoede, die via het Nationaal Programma worden ingezet, halveren in 2026 en krimpen in 2027 tot een kwart. Verdere voortzetting vraagt om structurele financiering, om het opgebouwde netwerk en vertrouwen in stand te houden.

Wat is de stand van zaken?

In 2024 is op meerdere fronten vooruitgang geboekt. Er zijn verduurzamingsprojecten voorbereid, bewoners actief betrokken bij gebiedsontwikkeling, en duizenden huishoudens ondersteund bij energiebesparing. Daarnaast is in Malburgen een participatief ontwikkelperspectief afgerond, en wordt in Geitenkamp gewacht op de gemeentelijke wijkstrategie.

Tegelijk blijven uitdagingen zichtbaar: het proces van nieuwbouw vergt tijd, en zonder aanvullende financiering komt de continuïteit van succesvolle programma's zoals de Energiearmoede-aanpak in het gedrang.

Financiële uitputting

Voor dit thema was in 2024 een bedrag van **€ 1,3 miljoen** beschikbaar, bestaande uit eigen middelen en middelen uit het Volkshuisvestingsfonds (VHF). Hiervan is **€ 1,1 miljoen** besteed. De resterende middelen zijn doorgeschoven naar 2025, onder meer voor de uitvoering van SEWA-trajecten en het verder ontwikkelen van wijkgerichte plannen voor Geitenkamp en Malburgen.

Hoe verder?

In 2025 ligt de nadruk op **uitvoering, opschaling en borging**. De SEWA-aanpak wordt voortgezet en uitgebreid, bewonersinitiatieven in verduurzaming worden ondersteund. De Woontop biedt kansen om woningbouw in Arnhem-Oost te versnellen. We zetten in op structurele oplossingen voor energiearmoede en borgen wat in 2024 is opgebouwd.

Ons doel blijft: meer en betere woningen voor de bewoners van Arnhem-Oost, in wijken waar zij willen blijven, kunnen groeien en gezond kunnen leven.

Wijkeconomie

Een sterke wijkeconomie draagt bij aan bestaanszekerheid, werkgelegenheid, veiligheid en sociale cohesie. In Arnhem-Oost staat de wijkeconomie echter onder druk door een combinatie van factoren: beperkte ondersteuning voor ondernemers, een tekort aan passende en betaalbare bedrijfsruimtes en een kwetsbare economische structuur. De potentie van lokale ondernemers blijft daardoor te vaak onbenut.

Binnen het Nationaal Programma Arnhem-Oost werken we aan het versterken van de wijk economie met een integrale aanpak. We richten ons op het verbeteren van het ondernemersklimaat, het versterken van lokale netwerken, het stimuleren van werkgelegenheid en het verbeteren van de fysieke omgeving in winkel- en bedrijfsgebieden. De focus ligt op het ondersteunen van zowel gevestigde als startende ondernemers en op het benutten van ondernemerschap als motor voor leefbaarheid en sociale verbinding in de wijk.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

In 2024 is gestart met de **Verkenning Wijk economie Malburgen**, een onderzoek naar de kracht, kansen en knelpunten van de lokale economie in deze wijk. Doel van de verkenning is om in beeld te brengen hoe ondernemerschap kan bijdragen aan werkgelegenheid, leefbaarheid, sociale cohesie en bestaanszekerheid in Malburgen. De verkenning is in november 2024 gestart en uitgevoerd vanuit drie perspectieven: ruimtelijk, sociaal en economisch.

De wijk Malburgen laat zien dat er ruimte is voor werk en ontmoeting, maar dat die potentie nog onvoldoende wordt benut. Uitdagingen zoals verloedering, onveiligheid, beperkte samenwerking en het ontbreken van structurele ondersteuning voor ondernemers zorgen ervoor dat economische groei achterblijft. Tegelijk blijkt dat veel ondernemers actief en zichtbaar zijn in de wijk, en een belangrijke verbindende rol kunnen spelen als zij beter worden gefaciliteerd.

Het onderzoek maakt gebruik van een **brede definitie van wijk economie**: het gaat niet alleen om economische waardecreatie, maar ook om gezondheid, leefomgeving, participatie en sociale netwerken. Een gezonde wijk economie is lokaal verankerd, kent een mix aan functies en activiteiten, en draagt bij aan het bredere maatschappelijk weefsel in de wijk.

Wat is de stand van zaken?

In 2024 is een belangrijke eerste stap gezet met de verkenning in Malburgen. De kracht van lokale ondernemers is zichtbaar gemaakt en gekoppeld aan bredere wijkdoelen zoals veiligheid, gezondheid en participatie. Tegelijk wordt duidelijk dat structurele ondersteuning en verbinding met partners ontbreekt. Er is nu een gedeeld beeld van wat nodig is, en hoe we als programma kunnen bijdragen aan een inclusieve, duurzame wijk economie.

Andere wijken in Arnhem-Oost hebben soortgelijke uitdagingen. Op basis van de ervaringen in Malburgen wordt in 2025 bekeken hoe dit proces kan worden uitgebreid en aangepast aan de specifieke contexten van bijvoorbeeld Geitenkamp of Presikhaaf.

Financiële uitputting

Voor dit thema was in 2024 een bedrag van **€ 35.000** beschikbaar, geheel bestaande uit eigen middelen. Hiervan is **€ 32.000** besteed aan het stimuleren van ondernemerschap en het bieden van een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

Hoe verder?

In 2025 werken we aan de **versterking en verbreding** van de wijk economie-aanpak. De analyse laat zien dat ondernemers vaker buiten het bereik van beleid en ondersteuning vallen. De verkenning is in mei 2025 afgerond en biedt concrete handvatten voor vervolgstappen. Op basis van de afgeronde verkenning ontwikkelen we een vervolgtraject waarin ondersteuning, netwerkvorming en ruimtelijke kwaliteit hand in hand gaan. Daarbij onderzoeken we hoe we ondernemers actiever kunnen betrekken bij de uitvoering van programmaonderdelen op het gebied van werk, jeugd en gezondheid. Ook kijken we hoe andere wijken op een vergelijkbare manier in beeld gebracht en ondersteund kunnen worden.

Veiligheid

Ons doel blijft: ondernemers ondersteunen als motor voor verandering – en als spil in sterke, leefbare wijken in Arnhem-Oost.

Een veilige leefomgeving is een voorwaarde voor een gezonde en veerkrachtige wijk. In Arnhem-Oost zien we dat gevoelens van onveiligheid en overlast het dagelijks leven van bewoners beïnvloeden. Dit beperkt de ruimte om naar buiten te gaan, elkaar te ontmoeten en actief mee te doen aan de samenleving.

Daarom zetten we binnen het Nationaal Programma Arnhem-Oost in op een **integrale veiligheidsaanpak**. We combineren preventie, vroegsignalering en handhaving met het versterken van sociale structuren, fysieke ruimte en gemeenschapszin. Samen met partners in de wijk, van jongerenwerk tot GGZ en politie, bouwen we aan buurten waar bewoners zich veilig voelen en waar problemen vroegtijdig gesignaleerd en aangepakt kunnen worden.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

In 2024 hebben we ingezet op sociale veiligheid rondom kinderen en jongeren door risico's in hun leefwereld aan te pakken: thuis, op school en online. Met het **Preventief Interventie Team (PIT)** zijn meer basisscholen bereikt. Dankzij uitbreiding met twee extra PIT-coaches, mede gefinancierd vanuit Preventie met Gezag, is de aanpak verbreed. PIT werkt met leerbaarheidsonderzoeken, oudergesprekken en evidence-based interventies. De uitvoering verloopt volgens planning; evaluatie volgt in 2025.

Daarnaast is het programma **Veilig in en om school (VIOS)** in 2024 uitgerold op alle VO-scholen in Arnhem-Oost. Scholen, jongerenwerk, wijkagenten en leerplichtambtenaren werken hierin samen in kernteams aan preventie en vroegsignalering. De uitbreiding met programmagelden is succesvol verlopen; scholen ervaren een betere samenwerking en effectiever handelen. Er wordt gewerkt aan structurele borging van deze aanpak.

Verder is in 2023 gestart met het **Youth Cyber Team (YCT)**, een innovatieve aanpak om jongeren cyber weerbaarder te maken. Jongeren tussen de 15 en 23 jaar uit Malburgen en Presikhaaf volgden een training, ontwikkelden samen met Bureau Beke lesmateriaal en gaven voorlichting aan leeftijdsgenoten. De officiële kick-off vond plaats op 1 juli 2024. In 2025 breiden we het project uit naar andere wijken, met monitoring door Bureau Beke.

Daarnaast is ingezet op fysieke veiligheid en leefomgeving om de openbare ruimte veiliger en leefbaarder te maken. Er is een **multidisciplinair team gevormd** voor de toepassing van de **inpondingsregeling**, gericht op het aanpakken van leegstand en problematische panden. Een werkwijze is vastgesteld en een adviesrapport is opgeleverd. De daadwerkelijke uitvoering start na bestuurlijke afstemming.

In vijf wijken is gewerkt aan **wijkonderhoud en leefbaarheid**. Er zijn extra grofvuilrondes georganiseerd, vergroening toegepast, graffiti verwijderd en buurtconciërges zichtbaar ingezet. In Klarendal zijn pilots gestart met een 'pratende' afvalcontainer en met straatkunstprojecten. Sinds mei 2024 is er meer samenhang ontstaan in de uitvoering dankzij een nieuwe coördinator. In 2025 ligt de focus op opschaling en structurele borging van de aanpak.

Ook de **Persoonsgerichte Aanpak (PGA)** is in 2024 gestart en richt zich op complexe casussen waarin veiligheid en zorg samenkomen. Inmiddels zijn er ruim 55 volwassenencasussen en 19 jeugdcasussen begeleid. Professionals weten de aanpak steeds beter te vinden. Daarnaast is de aanpak in De Hommel en De Singel in 2024 versterkt met een aanjaager die partijen verbindt en de regie voert. Er is vooruitgang geboekt op het gebied van samenwerking, signalering en wijkgericht werken. Tegelijkertijd zijn er knelpunten in de uitvoeringskracht.

In 2024 is de **Wijk-GGD** met succes voortgezet. Dit project werd in 2023 gestart met middelen vanuit het Nationaal Programma Arnhem-Oost. De Wijk-GGD vormt de schakel tussen politie en zorgverleners, en maakt het mogelijk dat de politie meldingen van personen met verward gedrag rechtstreeks handmatig kan doorzetten. De Wijk-GGD neemt deze meldingen over, en brengt contact tot stand met bestaande zorg of helpt zoeken naar passende zorg als die nog ontbreekt. Zo vervult de Wijk-GGD een verbindende rol tussen de politie en verschillende zorgpartijen. Sinds april 2024 is het aantal meldingen dat de politie doorzet naar de Wijk-GGD fors toegenomen, een positieve ontwikkeling. Daarnaast weet de politie de Wijk-GGD steeds beter te vinden, en ook andere partners waarderen deze aanpak zeer. Dankzij subsidie van ZonMw en aanvullende NPAO-middelen is de inzet van de Wijk-GGD vanaf begin 2024 uitgebreid naar andere wijken.

Wat is de stand van zaken?

De brede veiligheidsaanpak in Arnhem-Oost is in 2024 verder versterkt. Er zijn succesvolle interventies uitgerold op scholen, jongeren zijn betrokken bij preventie, en de openbare ruimte is op meerdere plekken verbeterd. Tegelijk zijn er knelpunten, zoals beperkte uitvoeringscapaciteit, vertraging bij fysieke maatregelen en onzekerheid over structurele financiering. Desondanks groeit het netwerk van betrokken professionals en bewoners, en komt er steeds meer samenhang tussen zorg, veiligheid en leefbaarheid.

Financiële uitputting

Voor het thema 'Veiligheid' was in 2024 een bedrag van **€ 2,4 miljoen** beschikbaar, bestaande uit € 0,2 miljoen uit de SPUK Kansrijke Wijk en € 2,2 miljoen eigen middelen. Daarvan is **€ 1,2 miljoen besteed**. De resterende middelen zijn doorgeschoven naar 2025 en worden benut voor de doorontwikkeling van bestaande interventies, opschaling en borging van lopende trajecten.

Hoe verder?

In 2025 zetten we in op **borging, verdieping en uitbreiding**. We verbreden succesvolle programma's zoals PGA, PIT, VIOS, Wijk-GGD en YCT, en zorgen voor betere integratie tussen fysieke, sociale en digitale veiligheidsaanpakken. Daarbij is aandacht voor monitoring en het betrekken van bewoners. Ook werken we aan versterking van uitvoeringskracht en voorbereiding op structurele bekostiging.

Ons doel blijft: een veilige en leefbare wijk waar bewoners zich thuis voelen, ruimte hebben om te groeien en problemen vroegtijdig worden aangepakt.

Groene en gezonde leefomgeving

Een groene en gezonde leefomgeving is essentieel voor het welzijn en de leefbaarheid van Arnhem-Oost. Groen draagt bij aan een betere mentale en fysieke gezondheid, stimuleert ontmoeting tussen bewoners en meer beweging. Daarnaast helpt meer groen bij het opvangen van hitte en wateroverlast. In veel wijken van Arnhem-Oost is de hoeveelheid en kwaliteit van openbaar groen echter beperkt. Zo bestaat in Geitenkamp slechts 33% van de wijk uit openbaar groen (tegenover 70% stedelijk), en in Klarendal-Zuid is zelfs 80% van de ruimte versteend. Malburgen scoort met 75% relatief beter, maar ook daar is het gebruik en de inrichting van groenvoorzieningen niet optimaal.

Om dit te verbeteren, zet het Nationaal Programma Arnhem-Oost in op het **vergroenen van de wijk**, het versterken van de **fysieke leefomgeving** en het bevorderen van **ontmoeting, recreatie en leefkwaliteit**. Ook bij herontwikkeling en nieuwbouw is vergroening een vast uitgangspunt. Tegelijkertijd kijken we naar plekken waar sociaal-maatschappelijke functies onder druk staan en investeren we in behoud of vernieuwing van belangrijke voorzieningen.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

In **Klarendal** is gestart met de herontwikkeling van de locatie van de verouderde sporthal naar een **pocketpark van 3.000 m²**. De sporthal is technisch en financieel afgeschreven. In 2024 vond een buurtbijeenkoms plaats, waarna samen met bewoners het ontwerptraject is gestart. De sloop is gepland na zomer 2025; aanleg volgt in het plantseizoen 2025–2026. In **Presikhaaf** zijn drie nieuwe **buurttuinen** aangelegd. Bewoners zijn actief betrokken bij de inrichting; de tuinen worden in juni 2025 opgeleverd.

In **Malburgen-Immerloo** wordt gewerkt aan een integrale visie voor de openbare ruimte als onderdeel van het **Ontwikkelperspectief Malburgen**. Projecten zoals de herontwikkeling van De Bakenhof en de aanpak van de plinten onder de flatgebouwen worden hierin meegenomen. De planvorming wordt afgerond zodra het perspectief definitief is vastgesteld.

In **Geitenkamp** is aandacht voor het toekomstig gebruik van jongerencentrum **De Sperwer**. Het gebouw is eigendom van Stichting Rijnstad en wordt niet meer gebruikt. Aankoop door de gemeente is in onderzoek, maar nog niet besloten. De voor 2024 gereserveerde middelen zijn niet ingezet. Vanuit het NPAO ligt de focus op het behouden van de functies (jongerenwerk en voorschoolse educatie), mogelijk op een alternatieve locatie in de wijk. Daarnaast is in **Presikhaaf** de planvorming gestart voor de **sloop en nieuwbouw van buurthuis De Overkant**. Het pand is verouderd en ongeschikt voor verduurzaming. De gemeente Arnhem heeft inmiddels middelen opgenomen voor beheer en huurondersteuning. De architectenselectie start in het najaar van 2025, met bouwplanning begin 2027.

Voor het **Marktplaats Geitenkamp** is met NPAO-middelen een onderzoek uitgevoerd naar de vestiging van een supermarkt als eerste stap in de herontwikkeling van het plein. De gemeente pakt de vervolgstappen op. Het NPAO onderzoekt de mogelijkheid van een tijdelijke **pop-up supermarkt**.

In **Winkelcentrum De Drieslag** (Malburgen) zijn we gestart met een **integrale gebiedsaanpak**. Op korte termijn wordt gewerkt aan een opknappbeurt van het winkelcentrum (oplevering juni 2025), op middellange termijn aan herinrichting van de openbare ruimte en op lange termijn aan een bredere herstructurering.

In 2024 zijn voor **Presikhaaf en Malburgen** de benodigde activiteiten in kaart gebracht om verkeersaders te transformeren tot routes met **voorrang voor voetgangers en fietsers**. De gemeente Arnhem heeft een mobiliteitsplan opgesteld waarin de uitgangspunten van het NPAO zijn opgenomen. De planuitwerking is in gang, met financiering gekoppeld aan uitvoering.

Wat is de stand van zaken?

Het afgelopen jaar hebben we in Arnhem-Oost mooie stappen gezet om de wijk groener te maken en sociale ontmoetingsplekken te verbeteren. Er zijn concrete stappen gezet in de herontwikkeling van een sporthal naar een pocketpark in Klarendal en in Presikhaaf zijn drie nieuwe buurttuinen aangelegd. Daarnaast is actief ingezet op behoud en versterking van ontmoetingsplekken met sociaal-maatschappelijke functies, zoals buurthuizen en winkelcentra. De komende tijd worden deze projecten vervolgd en hebben we bij herontwikkeling en nieuwbouw extra aandacht voor groen, ontmoeting en sociale cohesie.

Financiële uitputting

Voor het thema 'Groene en gezonde leefomgeving' was in 2024 **€ 0,8 miljoen** begroot, bestaande uit € 0,2 miljoen uit SPUK Kansrijke Wijk en € 0,6 miljoen eigen middelen. Daarvan is **€ 0,4 miljoen besteed**. De niet-benutte middelen zijn **doorgeschoven naar 2025** en worden ingezet voor het vervolg van bovengenoemde trajecten, waarvan de impuls van winkelcentrum De Drieslag financieel het grootste aandeel heeft.

Hoe verder?

In 2025 zetten we in op het vervolgen en opschalen van vergroeningsprojecten en het versterken van de sociale infrastructuur. Cruciale vervolgstappen zijn de start van de aanleg van het pocketpark Klarendal, de afronding van de buurttuinen in Presikhaaf, en verdere besluitvorming over De Sperwer en De Overkant. In Geitenkamp en De Drieslag wordt gewerkt aan zichtbare verbetering van centra en pleinen, waarbij nadrukkelijk wordt samengewerkt met bewoners en ondernemers.

Ons doel blijft: groenere wijken die bijdragen aan een gezondere leefstijl van bewoners en het versterken van de sociale cohesie.

Kunst en cultuur

Kunst en cultuur spelen een belangrijke rol in het versterken van sociale structuren en het vergroten van het welzijn van bewoners in Arnhem-Oost. Deelname aan culturele activiteiten draagt bij aan gezondheid, persoonlijke ontwikkeling, verbondenheid en zingeving. Binnen het Nationaal Programma Arnhem-Oost zien we kunst en cultuur daarom niet als doel op zich, maar als krachtig middel om sociaal-maatschappelijke uitdagingen aan te pakken. We zetten in op een toegankelijk, inclusief en betekenisvol cultureel aanbod, dat samen met bewoners wordt ontwikkeld en aansluit bij hun leefwereld.

In 2024 zijn de eerste stappen gezet naar een programmatische aanpak waarbij kunst en cultuur een vaste plek krijgen binnen de bredere wijkontwikkeling. Zowel lokale cultuurmakers als professionele instellingen en kennispartners zijn betrokken bij deze beweging.

Wat is het afgelopen jaar uitgevoerd?

Samen met **Theater Oostpool** organiseerden we twee avonden onder de titel Mommy's Night Out. Deze avonden boden ontspanning, culturele verdieping en ontmoeting voor moeders uit Arnhem-Oost. De opzet, inclusief vervoer, diner, een inleidend gesprek en een nagesprek met de cast, creëerde een laagdrempelige en bijzondere ervaring. In totaal namen 43 moeders uit Malburgen, Presikhaaf, Het Arnhemse Broek en Geitenkamp deel. De impact was voelbaar; sommige deelnemers keerden later zelfstandig terug naar het theater, anderen raakten betrokken bij vrijwilligerswerk in hun wijk. Daarmee is de drempel tot cultuur verlaagd en is het initiatief een voorbeeld van hoe kunst kan bijdragen aan persoonlijke groei en sociale samenhang.

Daarnaast is in 2024 de samenwerking tussen het NPAO en de **UNESCO-leerstoel Issue-Based Arts Education (IBAE)** van start gegaan. Deze leerstoel verbindt cultuur, onderwijs en sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Studenten en onderzoekers werken samen met wijkprofessionals aan thema's als veiligheid, sociale cohesie en bestaanszekerheid. De samenwerking is niet alleen lokaal verankerd, maar ook internationaal verbonden met steden als Rabat, Tanger en Belfast. Door deze combinatie van praktijk, reflectie en internationale uitwisseling ontstaat een innovatieve aanpak waarbij kunstenaars en ontwerpers helpen vastgelopen systemen open te breken en nieuwe perspectieven aan te reiken.

Vanaf 2025 is de leerstoel structureel aanwezig op de locatie **Samen op 29** aan de Hommelseweg, waar ook partners als Volkshuisvesting, de gemeente Arnhem en de Academie Arnhem-Oost actief zijn. Deze fysieke nabijheid bevordert laagdrempelig contact met bewoners en maakt snelle samenwerking mogelijk.

Wat is de stand van zaken?

In 2024 is ingezet op samenwerking, verkenning en kennisdeling. Maar een concrete uitbreiding van culturele programma's in andere wijken of met andere doelgroepen is nog beperkt gebleven. Er ligt ruimte voor verdere programmering in 2025–2026, waarbij het belangrijk is om bewoners nadrukkelijk te betrekken bij de inhoudelijke invulling.

Financiële uitputting

Voor het thema kunst en cultuur waren in 2024 **geen middelen begroot**. De gerealiseerde activiteiten zijn mogelijk gemaakt door samenwerking met partners en gebruik van reguliere of aanvullende externe middelen. Voor 2025 wordt verkend of programmatische middelen kunnen worden vrijgemaakt om kunst en cultuur structureel te borgen binnen het NPAO.

Hoe verder?

In 2025 wordt ingezet op het herhalen en verbreden van succesvolle initiatieven zoals Mommy's Night Out, het versterken van de samenwerking met culturele instellingen in Arnhem, en het verankeren van kunst en cultuur als een structureel onderdeel van wijkontwikkeling, onder andere via de leerstoel IBAE. Daarnaast wordt er programmering georganiseerd in de openbare ruimte en op wijklocaties, in samenwerking met bewoners, kunstenaars en jongerenwerk.

Ons doel blijft: door kunst en cultuur niet alleen als verrijking, maar ook als veranderkracht in te zetten, dragen we bij aan gezondere, veerkrachtige en inclusieve wijken.

Verbinden, versterken en inspelen op wat nodig is

Naast de inhoudelijke thema's zoals gezondheid, wonen en veiligheid, heeft het Nationaal Programma Arnhem-Oost in 2024 ook actief ingezet op onderliggende bouwstenen van het programma. Dit zijn investeringen in de manier waarop we samenwerken, hoe we bewoners betrekken bij het maken en uitvoeren van plannen, en hoe we flexibel kunnen inspelen op urgente opgaven en kansen die zich gaandeweg aandienen. Deze bouwstenen zijn cruciaal om de integrale aanpak van het programma te laten slagen en om echt van binnenuit te bouwen aan duurzame verandering in Arnhem-Oost.

Bewonersparticipatie: invloed vanuit ervaring

Bewonersparticipatie is een kernwaarde van het programma. In 2024 hebben we bij diverse projecten bewoners en ondernemers actief betrokken bij het vormgeven van hun eigen wijk. Voorbeelden hiervan zijn de ontwerpwedstrijd voor speeltuin De Rommelkist, de gezamenlijke totstandkoming van het Ontwikkelperspectief Malburgen en de verkenning naar de lokale wijkeconomie in Malburgen.

Daarnaast startte in het najaar van 2024 het participatietraject **De Wijkkenners**, begeleid door Movisie. Een diverse groep bewoners en professionals werkte samen aan een advies over hoe zeggenschap en invloed van bewoners structureel verankerd kunnen worden binnen het programma. In februari 2025 is een voorlopig advies uitgebracht, met aanbevelingen over betrokkenheid bij plannen, uitvoering en ruimte voor bewonersinitiatieven. Het definitieve advies wordt voor de zomer van 2025 verwacht.

Academie Arnhem-Oost: bouwen aan perspectief

Met de **Academie Arnhem-Oost** investeren we in persoonlijke ontwikkeling, loopbaankansen en professionele samenwerking. De academie biedt bewoners toegang tot onderwijs, werkoriëntatie en burgerschapsprogramma's, en is daarnaast een leeromgeving voor wijkprofessionals.

In 2024 is gewerkt aan een nieuwe **Leergang Arnhem-Oost** voor professionals die actief zijn in de wijk, in samenwerking met Goed Geschud en de HAN. De eerste editie start vóór de zomer van 2025. Ook is het Olympus College gestart met de meerjarige **Transformatieve School**-aanpak.

Bewonersparticipatie is een belangrijke pijler van het Nationaal Programma Arnhem-Oost en draait om meer dan inspraak: het gaat om zeggenschap, samenwerking en gedeeld eigenaarschap. Het versterkt de impact van het programma. Ervaringskennis van bewoners leidt tot betere, gedragen oplossingen. Movisie begeleidt een traject waarin bewoners, sleutelfiguren en wijkprofessionals – samen noemen ze zich de Wijkkenners – werken aan een advies over duurzame betrokkenheid van bewoners bij het NPAO. Centrale vragen zijn: hoe krijgen bewoners invloed, hoe wordt hun ervaring benut, en hoe sluiten we aan bij hun initiatieven? Het doel: inclusieve, structurele participatie als rode draad in alle opgaven binnen Arnhem-Oost.

De academie is sinds mei 2025 gevestigd op de nieuwe locatie Samen op 29, waar onder meer ook de gemeente, ArTEZ en Volkshuisvesting gehuisvest zijn. Deze bundeling van krachten maakt samenwerking effectiever en versterkt het bereik naar bewoners.

Flexibel inspelen op wat nodig is

In de praktijk doen zich altijd nieuwe vragen of urgente situaties voor die niet vooraf waren voorzien in het uitvoeringsplan. Het programma heeft ruimte om daar flexibel op in te spelen. Zo is in 2024 de interventie **Moederschap is Topsport** gestart voor moeders met opgroeiende kinderen, met intensieve begeleiding en netwerkvorming. Ook werd het **Jeugdcentrum Vogelwijk** in Klarendal ondersteund bij het inzetten van sleutelfiguren in de wijk (de 'Best Person').

Sinds februari 2025 zijn **opbouwwerkers** van Rijnstad actief in alle vijf de wijken met een laagdrempelige pop-up aanpak. Zij voeren gesprekken, stimuleren bewonersinitiatieven en versterken de verbinding tussen bewoners en het programma. In Malburgen-West is bijvoorbeeld een laagdrempelige buurtbalie opgezet door twee betrokken bewoners.

Verder is in januari 2025 het **Jeugdeducatiefonds** van start gegaan in Arnhem-Oost. Daarmee kunnen basisscholen ondersteuning aanvragen voor kinderen die opgroeien in armoede. In het eerste kwartaal zijn 33 aanvragen toegekend voor 2295 leerlingen, met een totaalbedrag van ruim € 44.000.

Tot slot is in het eerste kwartaal van 2025 gestart met de aanpak **Bouwen aan een Heel Arnhem Schoon**, in samenwerking met Stichting Schone Straat, Groene Buurt. Deze beweging richt zich op het versterken van eigenaarschap en gezamenlijke zorg voor de wijk via opruimacties en bewonersbetrokkenheid.

Stand van zaken en vooruitblik

In 2024 is een stevige basis gelegd voor participatie, onderwijs, ontwikkeling en het flexibel inspelen op opgaven. De eerste effecten van deze werkwijze zijn zichtbaar: bewoners voelen zich beter gehoord, professionals worden toegerust om integraal samen te werken, en er ontstaan nieuwe verbindingen in en tussen de wijken. In 2025 zetten we in op het verduurzamen van deze initiatieven, het versterken van de formele inbedding van bewonersinvloed en het opschalen van werkzame praktijkvoorbeelden.

Financiële uitputting 2024

Voor deze bouwstenen van het programma was in totaal **€ 0,6 miljoen** begroot, volledig bestaande uit middelen van de SPUK Kansrijke Wijk. Hiervan is **€ 0,35 miljoen** besteed. De resterende middelen worden ingezet in 2025 voor de verdere uitrol en borging van de lopende en nieuwe initiatieven. In dit jaar wordt besloten welke trajecten met deze middelen zullen worden gerealiseerd.

Het Programmabureau: Van Start naar Structuur

2024 was het jaar waarin het programmabureau van het Nationaal Programma Arnhem-Oost officieel van start ging. Met de opening van de fysieke locatie aan de Pijlkruidstraat 10, midden in Malburgen, kreeg het programma niet alleen een gezicht, maar ook een plek in de wijk. Een plek waar wordt samengewerkt en waar de beweging voor en met Arnhem-Oost zichtbaar wordt.

Het programmabureau startte met een compacte kernbezetting vanuit de gemeente Arnhem. In de loop van het jaar is het team uitgebreid met gerichte expertise op onder andere het gebied van communicatie, monitoring en onderzoek. Gezamenlijk richtte het bureau zich op de uitvoering van het vastgestelde uitvoeringsplan, waarbij interventies, projecten en experimenten in gang zijn gezet of verder zijn gebracht. Deze uitvoering ging hand in hand met het monitoren van voortgang, het ophalen van signalen uit de praktijk, het betrekken van partners en het creëren van kennis en inzicht.

In de tweede helft van 2024 is opnieuw gekeken naar de functies en rollen binnen het programmabureau. Vanuit de ambitie om in 2025 verder te groeien naar een structuur die past bij de ontwikkelbehoefte van het programma én bij de brede samenstelling van de alliantie, is gestart met een doorontwikkeling van de organisatie. Er is daarbij bewust gekozen

voor een compacte vaste kern van ongeveer 4 FTE, aangevuld met tijdelijke expertise op basis van specifieke opgaven. De vaste rollen van directeur, opgavemanagers en communicatie vormen hierbij de ankerpunten. Onderzoek en monitoring zijn daarnaast benoemd als structurele pijlers binnen het werk van het programmabureau.

De financiering van het programmabureau werd in 2024 mede mogelijk gemaakt door de rijksbijdrage via de SPUK Kansrijke Wijk en een aanvullende bijdrage van de gemeente Arnhem. Deze inzet maakt het mogelijk om de noodzakelijke regie, coördinatie en ondersteuning op de verschillende inhoudelijke opgaven professioneel te organiseren.

Naast de inhoudelijke en procesmatige werkzaamheden heeft het programmabureau in 2024 ook sterk ingezet op het delen van kennis en het bouwen aan een gedeeld verhaal. Er werden diverse bijeenkomsten georganiseerd: kleinere sessies voor partners en professionals, een aantal grotere seminars en als hoogtepunten het Zomersymposium en de Eindejaarsbijeenkomst. Deze momenten boden niet alleen ruimte voor reflectie en vooruitkijken, maar ook voor inspiratie en ontmoeting.

De communicatie over het programma kreeg vorm via verschillende kanalen en producten. Denk aan informatieve en wervende content, inspirerende verhalen uit de praktijk, maar ook verantwoording via rapportages en publieksgerichte uitingen zoals magazines, boekjes en flyers. In alles staat de boodschap centraal: Arnhem-Oost zijn we samen.

Kortom, het programmabureau heeft in 2024 een stevige basis gelegd voor de komende jaren. Met een duidelijke positionering, een betrokken team en een groeiend netwerk van partners is het bureau klaar om in 2025 de volgende stap te zetten in de uitvoering én de doorontwikkeling van het Nationaal Programma Arnhem-Oost.

Monitoring

Vanuit het Nationaal Programma Arnhem-Oost vinden we het belangrijk om via onderzoek, monitoring en evaluatie goed zicht te houden op de voortgang van het programma en op de impact en effecten voor bewoners in onze wijken. We doen dit op drie niveaus: programmabreed, thematisch en op het niveau van specifieke interventies. Daarbij monitoren we zowel processen als uitkomsten, met als doel te leren en waar nodig tijdig bij te sturen.

Binnen het programma werken we met een set indicatoren die zijn afgestemd op de landelijke doelstellingen van het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid. Daarnaast maken we gebruik van gemeentelijke monitors waarin landelijke en lokale data worden gecombineerd met tweejaarlijkse uitvragen onder bewoners, zoals de Arnhemse Leefbare Wijken-monitor, de Gebiedsanalyse en de Arnhemse Monitor Gezonde Wijken.

Naast kwantitatieve monitoring evalueren we ook kwalitatief, om zicht te krijgen op de werkzame elementen van interventies én op de ervaringen van bewoners, professionals en partners in de wijken. In 2024 en 2025 zijn op thema- en interventieniveau diverse onderzoeken en evaluaties uitgevoerd, gestart of nog in uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn de evaluatie van Immerloo Schuldenvrij en het onderzoek naar taalvaardigheid onder bewoners van Malburgen en Klarendal. Ook zijn we gestart met het actieonderzoek Build4Health, in samenwerking met onder andere de Radboud Universiteit. Voor de meeste interventies is het nog te vroeg om al over uitkomsten of effecten te rapporteren, omdat veel activiteiten pas recent zijn gestart of nog in de opstartfase verkeren. Daarom ligt de nadruk nu op procesmonitoring, zodat we kunnen leren en zo nodig tijdig kunnen bijsturen.

Tot slot hebben we nieuwe wijkanalyses gemaakt op basis van de meest actuele data. Deze wijkanalyses geven een verdiepend beeld van de situatie per wijk en geven inzicht in verschillen tussen de wijken binnen ons gebied. Deze wijkanalyses vormen een belangrijk fundament in de gesprekken met partners en in de uitwerking van onze opgaven per thema en per wijk.

Vervolg

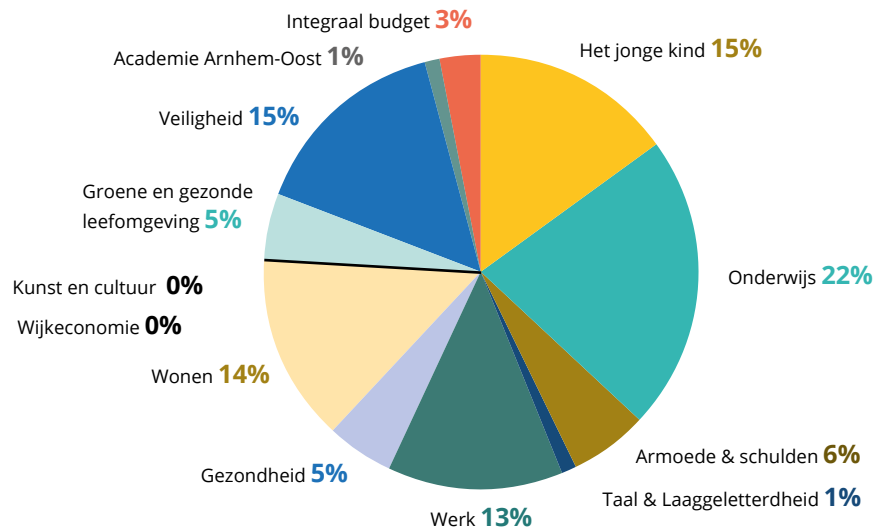
De coördinatie van de monitoring ligt bij het programmabureau van het Nationaal Programma Arnhem-Oost. De uitvoering gebeurt in samenwerking met de gemeente Arnhem, onderzoeksinstituten en alliantiepartners. Sinds april 2025 zijn er extra programmamedewerkers aangetrokken die zich specifiek richten op de verdere ontwikkeling van monitoring en onderzoek binnen het programma. We sluiten zo veel mogelijk aan bij de landelijke indicatoren, maar verkennen ook welke indicatoren specifiek voor Arnhem-Oost relevant zijn en eventueel toegevoegd kunnen worden. Daarnaast werken we de komende periode aan het verder vormgeven van het monitoringsproces en aan de ontwikkeling van een CRM-systeem voor onderzoekskoördinatie en projectmanagement.

Wijkanalyses geven een verdiepend beeld van de situatie per wijk en geven inzicht in verschillen tussen de wijken binnen ons gebied.

Financiën

In 2024 is de uitvoering van het Nationaal Programma Arnhem-Oost officieel van start gegaan, met als formeel beginpunt de vaststelling van het Uitvoeringsplan 2024–2026 op 4 april. Veel van de daarin opgenomen projecten en initiatieven zijn daadwerkelijk gestart, waarvan een aantal ook al (deels) is uitgevoerd. Met name binnen de thema's Het Jonge Kind, Gezondheid en Veiligheid is sprake van vertraging. Voor deze projecten worden de gereserveerde middelen in 2025 opnieuw ingezet. Voor een aantal fysieke projecten in de leefomgeving duurde de aanloopfase langer dan gepland, waardoor de uitvoering in 2024 nog niet kon starten. De bijbehorende middelen zijn doorgeschoven naar 2025 en blijven beschikbaar. Dit geldt vooral voor projecten binnen het thema Gezondheid. Het experimentele karakter van het programma brengt een zekere mate van onvoorspelbaarheid met zich mee in de uitvoering en besteding van middelen.

Besteding

In totaal is in 2024 een bedrag van **€ 7,7 miljoen** besteed. De grafiek toont de procentuele verdeling van de besteding over de verschillende thema's. Ondanks enkele vertragingen laat het eerste jaar een duidelijke inzet en beweging zien op alle programmalijnen. We kijken met trots terug op de behaalde (financiële) resultaten in het eerste uitvoeringsjaar van het Nationaal Programma Arnhem-Oost.

Impactanalyse: NPAO biedt groot maatschappelijk rendement

Uit een **impactanalyse van Ecorys** blijkt dat elke euro die in Arnhem-Oost wordt geïnvesteerd, meer dan €2,25 aan baten oplevert. De analyse maakt een inschatting van de kosten, effecten en opbrengsten van twaalf samenhangende thema's die in deze voortgangsrapportage zijn besproken. De resultaten zijn veelbelovend: een verbeterde leefomgeving (gemeten in stijgende WOZ-waarden), inkomensgroei door beter onderwijs en minder CO₂-uitstoot door verduurzaming van woningen. Naast deze kwantitatieve baten zijn er ook kwalitatieve voordelen, zoals een inclusievere samenleving, minder criminaliteit en gezondere, gelukkigere bewoners. De grootste voordelen komen terecht bij bewoners die profiteren van een betere leefomgeving, jongeren met betere onderwijskansen, werkzoekenden die sneller een baan vinden, en huishoudens die besparen op energiekosten.

